

Uttalande från SUHF om hantering av bidrag och oförbrukade bidrag

Vetenskapsrådet har i sitt regleringsbrev fått i uppdrag att:

”... i samverkan med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Verket för innovationssystem samt universitet och högskolor utveckla rutiner för utbetalning av forskningsstöd så att de bättre anpassas till lärosätenas planering.”

SUHF har genom Ulf Heyman, vicerektor vid Sveriges lantbruksuniversitet och Susanne Wallmark, universitetsdirektör vid Örebro universitet samt ordförande i Forum för redovisningsfrågor (HfR) diskuterat hanteringen av bidrag och oförbrukade bidrag med Vetenskapsrådet och Utbildningsdepartementet. Diskussionerna har resulterat i att SUHF:s styrelse den 5 juni 2012 antagit ett uttalande i frågan.

Bilagor

- Uttalande
- Protokollsutdrag från SUHF:s styrelse 5 juni 2012

Uttalande från SUHF angående hantering av bidrag och oförbrukade bidrag

Antaget av SUHF:s styrelse 5 juni 2012

Forskning vid universitet och högskolor finansieras till stor del genom bidrag från olika, framför allt statliga, forskningsfinansiärer. Då bidrag inbetalats men ännu inte används registreras de som oförbrukade bidrag och ökar lärosätenas likviditet men inte kapital. De likvida medlen läggs hos Riksgäldskontoret.

SUHF bedömer att modellen för hantering av de inbetalade medlen är effektiv och resulterar i ett ansvarsfullt nyttjande av statens medel. Den bidragsfinansierade forskningen är i hög grad styrd av i vilken utsträckning projekten erhåller finansiering och det innebär att beslut om inköp, anställningar, förhyrningar osv inte kan tas förrän finansieringen är beslutad. Möjligheten att låta kostnaderna komma senare än inbetalningarna medför högre kvalitet i anställning och inköp och bidrar således till en mer kostnadseffektiv forskning.

Under 2000-talet har mängden oförbrukade bidrag i högskolesystemet ökat kraftigt, framför allt eftersom mängden bidrag ökat men också på grund av att en ny mer korrekt universitetsgemensam redovisningsmodell har införts. Både Vetenskapsrådet och Högskoleverket har visat att ökningen av de oförbrukade medlen sett som andel av de totala bidragen är obetydlig om hänsyn tas till den förändrade redovisningsmodellen.

För närvarande är medeltiden mellan inbetalningar och förbrukning ungefär tio månader. En sådan fördröjning innebär inte några problem för forskningssystemet utan garanterar ett ansvarsfullt nyttjande av forskningsmedlen och en rimligt stabil miljö för forskargrupperna. Samtidigt är det viktigt att tiden från beslut om finansiering till genomförande av forskningen hålls så kort som möjligt, varför SUHF bedömer det som positivt om tiden kan minskas med bibehållen ansvarsfull och effektiv hantering av bidragen.

De statliga forskningsfinansiärerna har i diskussioner varit positiva till att försöka tidigarelägga besluten om forskningsbidrag och detta skulle direkt påverka medeltiden för förbrukning av bidrag, eftersom forskarna kan börja förbereda ett projekt så snart som beslut om finansiering är fattat. En tidigareläggning av besluten hos forskningsråd och stiftelser med en månad med bibehållen första utbetalningsdag kan förväntas minska tiden mellan första utbetalning och fullt utbyggt projekt med motsvarande tid. Mängden oförbrukade bidrag kan därvid förväntas minska med drygt 10%, samtidigt som finansieringsbesluten blir bättre anpassade till lärosätenas budgetrutiner.

Till en del uppstår oförbrukade bidrag pga att forskare utnyttjar möjligheten att skapa en ekonomisk reserv för att öka tryggheten i sin långsiktiga finansiering och ha utrymme för att klara av kostnader i samband med personalminskning om finansieringen sviktar. Den externfinansierade forskningen är hårt konkurrensutsatt och karaktäriseras av både upp och nedgångar för en forskargrupp. I viss mån kan lärosätena införa buffertar som hanterar stora variationer i finansieringen och på så sätt minska behoven av buffertar på projektnivå, men detta begränsas av att finansiärerna knappast accepterar att resurser används till andra ändamål än den forskning som ansökan avser. För att skapa universitetsgemensamma buffertar måste således myndighetskapitalet utnyttjas och möjligheten för lärosätena att bygga upp kapital är begränsad. SUHF anser att det är viktigt att regleringen av lärosätenas ekonomi ses över med utgångspunkt från den alltmer konkurrensutsatta och därmed variabla miljö som universitet och högskolor befinner sig i.

Det är ändå sannolikt att lärosätena genom interna åtgärder i någon mån kan minska tiden mellan inbetalning och nyttjande av forskningsmedel och SUHF avser att stödja arbetet med att få fram modeller för detta.

Avslutningsvis vill SUHF påpeka att den diskussion som förts kring storleken av de oförbrukade bidragen tydligt visat att modellen för att beräkna storleken måste förbättras i förhållande till den modell som Riksrevisionen använt, särskilt om oförbrukade bidrag ska ingå som ett nyckeltal i årsredovisningarna. Det är då inte bara fråga om att ta hänsyn till upplupna bidrag och förändrade redovisningsmodeller utan också att exkludera vissa större inbetalningar där kontraktets tidtabell för förbrukning skapar stora oförbrukade bidrag eller där tidtabellen inte är specificerad.

Utdrag ur

Protokoll fört vid styrelsemöte på SUHF:s kansli den 5 juni 2012

Närvarande ledamöter

Pam Fredman, *ordförande*

Ann Fust

Marita Hilliges

Peter Gudmundson

Lena Gustafsson

Kerstin Norén

Anders Söderholm, §§ 1-8

Frånvarande

Johannes Johansson

Kansli

Marianne Granfelt, *generalsekreterare*

Fredrik Andersson, *bitr. generalsekreterare*

Lars Alberius, *sekreterare*

§ 15 Uttalande från SUHF angående hantering av oförbrukade medel (12/068)

Marianne Granfelt föredrog att SUHF uppdragit åt Ulf Heyman, SLU, och Susanne Wallmark, Örebro universitet och ordförande i Forum för redovisningsfrågor (HfR), att utifrån samtal med Vetenskapsrådet och utbildningsdepartementet om hanteringen av bidrag och oförbrukade bidrag utarbeta förslag till uttalande.

Styrelsen beslutade att fastställa uttalandet enligt förslag.